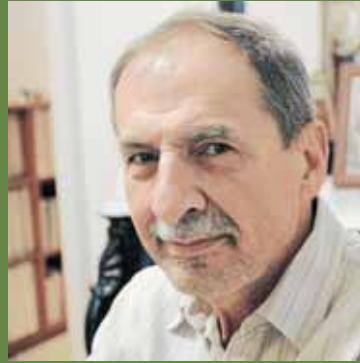

LLIBRES

Michael Kohlhaas,
de Heinrich von Kleist:
"Una tan increïble història
esdevé una novel·la
d'aventures en tota regla" / 1

**ENTREVISTA AMB
JOSEP M. BENET I JORNET:**
"Durant molts anys
els dramaturgs no vàrem tenir
dret ni a existir" / 3

Amb
bones
paraules

Per GABRIEL BIBILONI

«La castellanització,
la pràctica d'usar per escrit
el nom de la gent sempre en
castellà, va asfixiar el nostre
tradicional Caterina» / 6

CINE La carretera:

"Una catàstrofe apocalíptica
en què les nits són 'més
tenebroses que les tenebres
i cada un dels dies més gris
que el dia anterior" / 7

L'ESPIRN

ZONNCULTURNL

Una novel·la esplèndida: entretinguda i senzilla, però intel·lectualment densa i moralment desafiadora. Per confegir-la, Kleist va fer servir la història real -*D'una antiga crònica* n'és el subtítol- d'un comerciant de cavalls que va viure durant la primera meitat del segle XVI. N'hi ha prou de llegir les frases amb què l'autor presenta el protagonista per sentir-se inquietantment persuadit per la història

LES ATROCITATS D'UN HOME JUST

Una novel·la breu de Heinrich Von Kleist

Text: **Pere Antoni Pons**
dantesllobina@hotmail.com

Riurau Editors és un altre petit gran miracle del món del llibre en català. És una editorial jove i modesta, amb seu a Barcelona i amb un catàleg encara poc voluminós -només cinc títols- però ja contundentment exquisit, el qual inclou una nova versió del *Faust* de Goethe, els pamflets *Allò que es veu i allò que no es veu* de Frédéric Bastiat i *Sentit comú* de Thomas Paine, i dues obres del gran romàntic alemany Heinrich von Kleist, la peça teatral *El príncep d'Homburg* i la novel·la breu *Michael Kohlhaas*.

L'impulsor i màxim responsable d'una tan singular i encomiable empresa és el valencià Jaume Ortola, enginyer i músic, i també traductor -una proesa- dels cinc llibres que el segell ha posat en circulació fins al moment. El primer d'aquests títols, *Michael Kohlhaas*, va sortir al carrer el mes d'abril de l'any passat, va encapçalat per una introducció concisa, interessant i molt útil

signada pel propi editor i traductor, i constitueix una lectura tan amena com fascinant.

Heinrich von Kleist (1777-1811) és un dels màxims representants, tant per obra com per peripècia biogràfica, del romanticisme alemany. Tal com Ortola explica al pròleg, la seva obra -plena "de les casualitats i de les passions, la fatalitat i la crueltat dels homes"- va xocar frontalment amb "l'humanisme idealista que inspirava les obres madures de Goethe i Schiller, els representants del classicisme de Weimar": Goethe, sense anar més lluny, el menyspreava sense pietat, la qual cosa li va impedir de ser reconegut en vida. Narrador, poeta i dramaturg, Kleist també va ser un gran viatger i un patriota inflammat: va formar part de l'exèrcit prussià que va guerrar contra Napoleó. A més, i per rematar l'arquetípic estampa d'artista romàntic torturat i sublim, va morir molt jove, suïcidant-se a la riba del llac de Wannsee juntament amb la seva companya, malalta terminal.

Tot això, però, només és informació, context i etiquetes. El que importa és la literatura. I *Michael Kohlhaas* és una novel·la esplèndida: entretinguda i senzilla, però intel·lectualment densa i moralment desafiadora. Per confegir-la,

Kleist va fer servir la història real -*D'una antiga crònica* n'és el subtítol- d'un comerciant de cavalls que va viure durant la primera meitat del segle XVI. N'hi ha prou de llegir les frases amb què l'autor presenta el protagonista a l'inici del relat per sentir-se inquietantment persuadit per la història. Michael Kohlhaas, ens diu Kleist, va ser "un dels homes més honests i alhora més terrorífics del seu temps", i "el món hauria beneït la seua memòria si no s'hagués lliurat en excés a una virtut. El sentit de la justícia, però, el va convertir en un assassí i un lladre". Com a mínim, impactant.

L'anècdota històrica, que Kleist utilitza permetent-se unes poques llicències, és aquesta: un dia Kohlhaas es dirigia a la fira de Leipzig amb una rècula de cavalls per fer-hi negoci quan, en passar pel territori d'un senyor saxó, li varen ser presos dos dels animals; indignat per la injustícia, el comerciant va litigar perquè reparassin el tort que li havien fet, però la burocràcia, les corrupteles i el favoritisme varen frustrar les seves intenci-

Retrat de Heinrich von Kleist (1777-1811).

ons; ofès per tanta deshonestat, Kohlhaas va decidir prendre's la justícia per la seva mà, va organitzar una banda d'homes lleials i va començar a atacar -incendis, assassinats, saqueigs- diverses ciutats del país; ni la severa intercessió de Martí Luter va deturar-lo; tot plegat acabà quan

les autoritats el detingueren i l'executaren.

Contada per Kleist, una tan increïble història esdevé una novel·la d'aventures en tota regla -trama engrescadora, prosa intensa- i alhora un tèrbol tractat sobre les més intricades qüestions morals. Injustament agreujat, en principi carregat de raó, Kohlhaas acaba convertint-se en una bèstia: ¿com pot ser? Justament, el més gran mèrit de Kleist és haver sabut expressar -sense perdre cap matís, reproduint amb perfecte vigor el batec de la vida- l'enorme complexitat que s'amaga rere el caràcter i les desventures d'un home encenat per l'orgull de la rectitud i per la supèrbia criminal de qui se sent pur i bo entre malfactors, un home que comet els pitjors desastres -la modernitat de l'assumpte és inqüestionable- motivat per la més virtuosa de les intencions. Gran literatura.

Michael Kohlhaas
Heinrich von Kleist / Traducció de Jaume Ortola

Riurau Editors, Barcelona, 2009
142 Pàg / 14 €